

NIEUWE KERK MIDDELBURG
27 + 28 MAART 15.30 U

ZEVEN

LAAATSTE

WOORDEN

TY KAMERORKEST

EN BRAM KWEKKKEBOOM

MUZIEK

CHRISTIAN BLAHA

LIBRETTO

JOHAN DE KONING

Stadspastoraat

7EVEN LAATSTE WOORDEN

De taakgroep stadspastoraat is bezig met de voorbereiding van een apart muzikaal project. Omdat het vanwege corona niet mogelijk is om cantatediensten te houden, kwamen we op het idee om een initiatief van kamerorkest TY zo ... dat het in de Nieuwe Kerk uitgevoerd zou kunnen worden.

Dat initiatief bestaat uit een Zeeuwse versie van die Sieben letzten Worte unseres Erlösers am Kreuze van componist Joseph Haydn. Bij de muziek die Haydn schreef naar aanleiding van de zeven kruiswoorden, hoort een tekst, die net als de muziek uit zeven delen moet bestaan. TY had acteur Bram Kwekkeboom hiervoor benaderd en hij legde vervolgens contact met het Stadspastoraat. Johan de Koning schreef een tekst, die TY passend vond en die hij oefende met Bram.

Een jonge zwerver wil naar huis: de stad waar hij een nieuw bestaan probeerde op te bouwen bood hem niets. Hij loopt langs de kant van de weg in de hoop op een lift. Het is een lange tocht naar de kust vanuit de woestijn. De zon brandt op hem, het landschap is eindeloos en onbarmhartig. Komt er hulp?

Bram Kwekkeboom vertelt het verhaal, waarin de zwerver terugkijkt op een tocht van lang geleden. Hij is dus gered. Maar hoe ging dat en wat betekende die redding precies?

Aan de hand van de zeven kruiswoorden van Jezus krijgt dit verhaal vorm. Het is een klassiek gegeven, dat in de voorbereidingstijd voor Pasen dikwijls terugkeert. Joseph Haydn componeerde de muziek waarschijnlijk in 1786 (we weten alleen zeker dat de compositie op papier verscheen in 1787) bij die kruiswoorden in opdracht van Don José Sáenz de Santa Maria, ter inwijding van de heilige grot onder de Santo Rosario kerk in Cadiz. Tijdens de uitvoering op Goede Vrijdag, wisselde de bisschop van Cadiz korte preken af met de muziek van Haydn. Tekst en muziek raakten daardoor aan elkaar gekoppeld. Men zegt dat de bisschop tijdens het spelen van de muziek geknield op de grond lag voor het altaar. In de 20e eeuw werd er regelmatig een nieuwe tekst geschreven bij de klassieke muziek. Dit kon en moest omdat de woorden van de bisschop niet bewaard gebleven zijn.

Pas in een later stadium kwam het plan op om ook nieuwe muziek te maken en het geheel daardoor nog meer Zeeuws zou worden. Onze cantor Christian Blaha is door kamerorkest TY gevraagd om een nieuwe compositie te schrijven, bij de nieuwe tekst. Een muziekstuk dat net als bij Haydn wordt uitgevoerd door een strijkkwartet. Maar als aanvulling daarop komt in de Blaha compositie ook de stem van een klarinet voor. Muziek en tekst zijn dus beide helemaal nieuw, maar het raamwerk bleef hetzelfde: de zeven kruiswoorden van Jezus.

1. vergeving

'Vader, vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen!' Lucas 23: 34

2. paradijs

'tot jou zeg ik heden, je zult er met mij zijn, in het paradijs' Lucas 23: 43

3. moeder

'vervolgens zegt hij tot de leerling: zie, uw moeder!' Johannes 19: 27

4. verlaten

'mijn God, mijn God, waarom heb je mij verlaten?' Mattheus 27: 46 (naar Psalm 22: 2)

5. dorst

'ik heb dorst' Johannes 19: 28 (naar Psalm 42: 3)

6. voleindigd

'wanneer Jezus dan de azijn neemt zegt hij: het is voleindigd!' Johannes 19: 30

7. geest

'Vader, in jouw handen beveel ik mijn geest!' Lucas 23: 46 (naar Psalm 31: 6)

Bij deze uitvoering start de tekst: u wordt langzaam mee het verhaal in getrokken. Maar we eindigen met muziek. Juist omdat we even de tijd nodig hebben om alles goed tot ons te laten doordringen. Maar ook om de kans te hebben om na te denken over de implicaties van de tekst. We blijven achter met vragen: wie is er nu precies gered? is dit ook een les voor toehoorders van vandaag? Ook als ze niet gelovig zijn? Dat is precies de intentie. Goede Vrijdag noopt tot bezinning.